

Uppsala län

VÄLFÄRDS
TÄPPET

almeGa

Välfärdstappet – Uppsala län

Inledning

Välfärdsutredningen som presenterades i slutet av förra året lanserade ett förslag till vinstbegränsning för välfärdsföretag. I praktiken innebär förslaget ett vinstförbud för många av de företag som idag verkar inom vård, skola och omsorg. Revisionsbolaget PWC konstaterade i en analys att cirka 80 procent av välfärdsföretagen skulle tillåtas att få en rörelsemarginal på högst två procent om förslaget genomfördes. PWC konstaterar att en så låg marginal ”som regel är otillräcklig i välfärdsbranschen för att driva en ekonomiskt sund och stabil verksamhet”.

Om de privata utförarna skulle försvinna från marknaden skulle både ett stort antal anställda och brukare i Sverige drabbas. Idag arbetar över 150 000 personer i företag som utför välfärdstjänster för kommuner och landsting.¹ Samtidigt har över 300 000 elever inom för-, grund- och gymnasieskola valt privata alternativ.² Det finns idag knappt 500 privata vårdcentraler och 58 000 äldre har antingen sitt boende eller sin hemtjänst hos privata utförare.³ I denna faktasammanställning har vi kartlagt betydelsen av de privata alternativen i Uppsala län.

Sammanfattning

Ett stort antal privata utförare i Uppsala län komma att påverkas av en eventuell vinstbegränsning. I dessa företag och stiftelser arbetar idag cirka 7 200 personer med tjänster som finansieras av kommuner och landsting. Till det kommer ytterligare ett antal personer som arbetar med personlig assistans.

Nästan 13 000 elever inom för-, grund- och gymnasieskola i länet har valt friskolor som nu kan tvingas lägga ned sina verksamheter. Även drygt 2 600 äldre som har sitt boende eller sin hemtjänst från privata alternativ kan tvingas bort från den omsorg de valt. Detsamma gäller de 157 personer som får sin personliga assistans från privata alternativ. Och slutligen kan många av länets invånare behöva byta bort den vårdcentral de från början har valt. Antalet läkarbesök samt övriga sjukvårdsbesök inom den privata vården uppgår till cirka 740 000.

Sysselsättning

I SCBs utförrarregister finns det uppgifter om hur många företag som genomför välfärdstjänster åt kommuner och landsting. SCB gör sedan en uppskattning av hur många av de sysselsatta i varje företag som sysslar med välfärdstjänster genom att jämföra kommunernas och landstingens del av företagets omsättning. På detta sätt kan de uppskatta hur många anställda i respektive kommun

¹ Källa: SCB, Utförrarregistret.

² Källa: Skolverket

³ Källa: Socialstyrelsen

som arbetar i privata alternativ med att utföra välfärdstjänster. I Uppsala län uppskattar SCB att antalet sysselsatta hos privata utförare inom kommunal verksamhet uppgår till knappt 6 500.

Tabell 1. Antal sysselsatta hos privata utförare inom kommunal verksamhet (vård, skola och omsorg). År 2015

Kommun	Antal sysselsatta
Enköping	595
Heby	132
Håbo	226
Knivsta	283
Tierp	94
Uppsala	4 938
Älvkarleby	106
Östhammar	118
Uppsala län	6 492

Källa: SCB, Utförarregistret och Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Inom landstinget är motsvarande antal 741 personer, vilket innebär att det totala antalet sysselsatta bland privata utförare inom kommuner och landsting uppgår till drygt 7 200.

Tabell 2. Antal sysselsatta hos privata utförare inom landstingskommunal verksamhet. År 2015

Landsting	Antal sysselsatta
Uppsala läns landsting	741

Källa: SCB, SCB, Utförarregistret och Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

I dessa uppgifter ingår inte alla de personer som sysslar med personlig assistans som finansieras av staten. Vi har här gjort en specialbeställning av antalet sysselsatta inom personlig assistans i kommunerna i Uppsala län. Totalt är det cirka 2 000 personer. Det bör påpekas att denna siffra inte kan adderas till de ovanstående 7 200 personer, då det sannolikt skulle innebära en överskattning.⁴

Tabell 3. Antal sysselsatta inom Öppna sociala tjänster för personer med funktionshinder (personlig assistans). År 2014

Kommun	Antal sysselsatta
Enköping	248
Heby	141
Håbo	63

⁴ Detta beror dels på att det finns andra företag än assistansföretag inom öppna sociala insatser för personer med funktionsnedsättning, dels på att en del av de sysselsatta sannolikt redan finns medräknade bland dem som ingår i Utförarregistret.

Knivsta	73
Tierp	98
Uppsala	1 259
Älvkarleby	18
Östhammar	98
Uppsala län	1 998

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik

Utförare

Om antalet privata utförare för länets kommuner skulle summeras skulle det finnas 1 616 utförare enligt Utförrregistret. Med den redovisningsmetod som SCB använder är det viktigt att inte likställa antal utförare med antal företag. Det beror på att flera utförare bedriver verksamhet i mer än ett verksamhetsområde. Till exempel, kan ett och samma företag räknas som två om det är verksamt inom både äldreomsorg och insatser för funktionshindrade. Till utförare räknar även SCB till exempel bemanningsföretag som levererar tjänster till välfärdsföretag. Exempel på det är uthyrning av lärare eller sjukvårdspersonal. Utförare bör därför ses som arbetsställen i SCB:s statistik. Om den enbart hade omfattat antal företag skulle antalet bli lägre. Det största antalet utförare finns inom individ- och familjeomsorg samt insatser till personer med funktionshinder.

Antalet anställda och brukare visar totalt antal som arbetar hos respektive har valt, privata utförare.

Tabell 4. Antal privata utförare inom kommuner uppdelat på verksamhetsområde. År 2015

Kommun	Förskola, fritidshem	Förskoleklass, grundskola	Gymnasieskola	Äldreomsorg	Insatser till personer med funktionshinder	IFO	Flyktningmottagande
Enköping	20	19	31	14	27	40	19
Heby	14	10	19	5	15	20	3
Håbo	21	23	40	4	6	25	13
Knivsta	18	18	19	6	22	8	10
Tierp	9	13	28	15	19	54	12
Uppsala	168	73	92	44	172	214	75
Älvkarleby	3	9	5	2	4	19	13
Östhammar	6	9	22	4	15	16	12
Uppsala län	259	174	256	94	280	396	157

Källa: SCB, Utförrregistret.

*IFO=Individ- och familjeomsorg

Inom landstinget i länet summeras antalet privata utförare till 330 stycken. Men även här är den faktiska siffran troligen lägre då en utförare kan förekomma i mer än ett verksamhetsområde. De flesta återfinns inom primärvården samt den specialiserade somatiska vården.

Tabell 5. Antal privata utförare inom landsting uppdelat på verksamhetsområde. År 2015

Landsting	Primärvård	Specialiserad somatisk vård	Specialiserad psykiatrisk vård	Tandvård	Övrig hälso- och sjukvård
Uppsala läns landsting	152	82	56	17	23

Källa: SCB, Utförarregistret.

Brukare

Inom äldreomsorgen har drygt 1 200 personer valt privata utförare för sin hemtjänst och ytterligare cirka 1 400 personer har sitt särskilda boende i privata alternativ.

Tabell 6. Antal brukare inom äldreomsorgen i privat regi. År 2015

Kommun	Hemtjänst	Särskilt boende
Enköping	193	125
Heby	18	0
Håbo	58	31
Knivsta	3	36
Tierp	37	0
Uppsala	919	1 203
Älvkarleby	0	0
Östhammar	0	1
Uppsala län	1 228	1 396

Källa: Socialstyrelsen

Totalt finns det 157 assistansberättigade i länet som valt privata alternativ. Antalet elever i fristående förskolor uppgår till drygt 4 300. I grund- och gymnasieskola är motsvarande antal cirka 6 200 respektive 2 300.

Tabell 7. Antal assistansberättigade hos privata utförare*. År 2016

Län	Assistansberättigade
Uppsala län	157

Källa: Försäkringskassan *Här ingår brukarkollektiv samt de som är anställda av sig själva

Tabell 8. Antal elever i fristående skolor. År 2015

Län	Förskola	Grundskola	Gymnasieskola
Uppsala län	4 384	6 186	2 275

Källa: Skolverket och Ekonomifakta

Antal läkarbesök samt övriga sjukvårdsbesök inom den privata vården uppgår till cirka 740 000.

Tabell 9. Antal besök inom den privata vården. År 2015

Landsting	Läkarbesök	Besök hos annan personalkategori
Uppsala län	288 760	455 804

Källa: SKL